Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Idun räknar nu minst 50,000 läsarinnor och är spridd inom Sverige, Norge, Danmark, Finland, England, Frankrike, Holland, Ryssland och Amerika.

N:r 23. Fredagen den 8 juni 1888. 1:sta årg.

Byrå: *8 Sturegatan 8* (ingång från Humlegårdsg. 19) **Annonspris:** 25 öre pr petitrad (= 10 stafvelser).

Tidningen kostar **endast 1 krona för qvartalet.** postarvodet inberäknadt. Ingen lösnummerförsäljning!

Redaktör och utgifvare: **FRITHIOF HELLBERG.** Träffas å byrån kl. 9—10 och 4—5. Allm. Telef. 6147.

Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Sista numret i hvarje månad innehåller en **fullständig mode- o. mönstertidning.**

Prenumeration sker: I landsorten: å postanstalterna. I Stockholm: hos redaktionen, å Stadspostens hufvudkontor, i de större boklådorna samt å tidningskontoren.

Sveriges första qvinliga läkare.

En *qvinna* läkare! Den tid ligger ej så långt till baka, då i vårt land blotta tanken på något sådant ansågs för en orimlighet; en förmäten dröm af öfverspända qvinnohjernor, omöjlig att förverkliga, eller, i fall den kunde bli verklighet, skulle de dertill erforderliga studierna ovilkorligen beröfva den feminina läkaren hvarje spår af äkta qvinlighet och behag. Så dömde man.

Och nu ha vi henne här lifs lefvande, denna framtidsqvinna, som man tänkte sig så ohyggligt karlaktig, utmanande och vigtig! Låtom oss se något närmare på henne!

Sen I den der gruppen af unga qvinnor, bland dem finnes hon, Sveriges första qvinliga läkare. Försöken att finna henne! — Nej, icke hon med det käckt kortklippta håret och den halft manliga drägten! — Icke heller damen med pincenez, och det är ej heller den närsynta, bleka damen, som står med tidskriften i handen och demonstrerar så lifligt, himlen vete hvarom. — Åh, I finnen henne ej; kommen, så skall jag presentera henne!

Med.-licentiaten *Karolina Widerström* — Iduns läsarinnor.

»Ah, Gud ske lof!» sägen I.

Ja, icke sant, det gör godt att bli öfverraskad på ett så behagligt sätt? Det är skönt, att der man fruktat finna en karlavulen, stortalande dam, få se en liten fin ung qvinna med rosiga kinder, klara lifliga ögon, de allra friskaste tänder och ett vackert slätkammadt hår samt med en min så hjertevinnande glad, som om hon vunnit »prinsen och halfva konungariket».

Nå ja, det har hon ju också, vunnit sitt fastställda mål under en trägen flit, som dock aldrig har fått nedsjunka till trälarbete och pluggning. Karolina Widerström har *älskat* sina studier och från början betraktat det som en lycka och glädje att ha fått egna sig åt det kall, till hvilket hennes håg låg, och ingenting har förefallit henne orimligare, än det beröm välmenande qvinnor skänkt henne för hennes flit och framgång samt de lika välmenande frågorna »om det ej är rysligt svårt för en ung qvinna att studera till läkare.»

Det kan ju ligga en hel del i senare delen af denna fråga. Bland de onda spådomarne stod den, att en flicka skulle få lida mycket t. ex. på anatomisalarne bland idel manlige kamrater. Denna spådom har visat sig vara fullkomligt falsk, och doktor Karolina Widerström kan med oblandad glädje se till baka på sin studietid; hon har åtnjutit odelad aktning af både kamrater och lärare.

Men hon har också känt hela ansvaret af att vara banbryterska. Mycket hade hon att akta på; många fördomar att öfvervinna,

Karolina Widerström.

Tidningen utkommer i hufvudstaden hvarje helgfri fredag och kostar för ett qvartal endast 1 krona, postarvodet inberäknadt. — Sista numret i IDUN månaden meddelar en fullständig mode- och mönstertidning. — Uppgif å närmaste postanstalt namn och adress samt erlägg en krona, så er-

många stunder, der qvinnans fina takt måste förenas med en okuflig energi, och då den blef pröfvad denna lifsåskådning, som bär upp öfver alla småaktiga och tomma hänsyn, samt i mannen och qvinnan blott ser *menniskan.*

Den svenska qvinnan har att tacka doktor Widerström för den väg hon banat för efterföljande qvinliga medicine studerande; tonen, den äkta naturliga kamratlika tonen, är anslagen emellan dem och deras manlige kamrater; det gäller nu blott att blifva i det rätta spåret.

Karolina Widerström är född d. 10 december 1856, genomgick gymnastiska centralinstitutet under kursen 1873—75, aflade mogenhetsexamen vid Wallinska skolan i Stockholm 1879, utan att frestas till att anlägga studentmössa som ett synligt tecken på sin, då temligen sällsynta, värdighet som qvinlig student. 1880 aflade hon med.-fil. kand. examen i Upsala samt med.-kand. examen vid Karolinska institutet 1884 och nu, d. 26 maj 1888, vid sistnämde läroverk sin med.-licentiat examen. Sedan den 15 januari detta år har hon varit anställd som amanuens vid Sabbatsbergs gynekologiska afdelning.

Angående vår unga doktors framtidsplaner kunna vi för Iduns läsarinnor omtala, att hon på våren 1889 ämnar anträda en studieresa till utlandet samt derefter bosätta sig i hufvudstaden som praktiserande läkare, företrädesvis som specialist i qvinnosjukdomar.

Det har blifvit sagdt, och det säges mångenstädes ännu, att qvinnorna sjelfva aldrig skola fatta sådant förtroende till en läkare af sitt eget kön som till en manlig doktor. Kanske skulle detta ha blifvit förhållandet, om den första svenska qvinliga läkaren »med knapp nöd sluppit igenom» vid sina examina. Men Karolina Widerström har erhållit höga examensbetyg samt har dessutom under sin tjenstgöring på de olika sjukhusen i Upsala och Stockholm kommit både lärare, kamrater och patienter att i den unga qvinnan se en pligttrogen och samvetsgrann läkare.

Uuderligt sinne skulle väl den sjuka flicka eller hustru ega, som ej med glädje helsade en qvinlig läkare välkommen.

Det är nogsamt kändt, att svåra olyckor och bittra sorger mångenstädes härledt sig från den fruktan och motvilja, mången qvinna känt för att anförtro sitt kroppsliga lidande åt män. Må vi derför med fröjd helsa den tid, som förverkligat så mången plågad och lidande qvinnas dröm; må vi af varmaste hjerta helsa Sveriges första qvinliga läkare välkommen samt önska henne lycka och välsignelse till sitt ansvarsfulla kall!

Ave.

Det porträtt vi i dagens nummer meddela af fröken K. Widerström är xylograferadt efter profkortet från hennes senaste »sittning» hos fotografen, och således det nyaste och mest lyckade, som stått att erhålla.

Ett minne.

En prestkrage låg förvissnad och glömd
i en gammal bok, som en dag jag fann
i en vrå, der spindeln på glömska spann
och hvar sak af många års damm var gömd.

En underlig känsla sig smög i mitt bröst:
hvi, när och af hvem fick han detta rum?
Nu låg han der gömd, förgäten och stum,
som det hjerta kanske, som hos honom sökt tröst.

Två blommor bar stjelken, men kantblommor blott
på en af de två. Ett orakelsvar
var således hemtadt — den saken var klar.
Men vardt väl frågerskan nöjd med sin lott?
Fick hon ***nej****, fick hon* ***ja****, det är frågan just,*
eller kanske hon aldrig hann svaret få,
förr'n hon tvangs lägga blomman i boken och gå
och lemna sin fråga om smärta, om lust?

Hvad vet jag? Der ligger nu för min syn
ett märke blott mellan bokens blad.
Var hon, som det ditlagt, ung och glad,
med hälften af ros och lilja i hyn?
Eller var hon en qvinna, som lidit af svek
under många år och nu krossadt fann
sitt stackars hjerta af trolös man,
som längese'n upphört med eder och smek?

Hvad vet jag? Det var en roman, hvari
jag prestkragen hittade, vissnad och blek.
Om kärlek den handlade — värsta lek,
af hvilken än kunnat allvar bli.
Hvad vet jag? Kanske hägnar nu grafvens frid
den mö, som en gång lade blomman här,
och ingen mins, hvar den kulle är,
der hon sofver, bergad från storm och strid.

N. G. Arenander.

Europeiska furstinnor.

Efter främmande källor tecknade af

Mathilda Langlet.

»Carmen Sylva».

(Forts. från n:r 22.)

Från denna tid egnade sig den unga drottningen allt mer åt skaldekonsten. Trogen sin vana utgöt hon sin smärta i diktens famn, i ljufva sånger skildrade hon sin lycka och sin sorg, på tyska öfverflyttade hon de rumäniska folksånger, hvari hennes älskling funnit nöje. Dessa senare lät hon trycka i tanke att hvad som roat hennes eget barn också skulle kunna bereda glädje åt andra små der borta bland vinberg och ekskogar i hennes fädernesland. Detta var hennes förstlingsarbete. Sedermera har hon utgifvit flera arbeten, ty äfven om man är höjd öfver så väl begäret att skörda beröm som behofvet af inkomster, erfar man dock alltid ett behof af att dela sina tankar och erfarenheter med andra, antingen muntligen eller skriftligen. Och det man skapat med penna eller pensel får liksom ett högre värde, om andras ögon också hafva sett det.

Carmen Sylvas literära arbeten skola alltid genom sin ursprunglighet tilltala läsaren. Det finnes ingenting konstladt eller artificielt deri. Man ser, att det är en själ, som älskar och lider och som helt enkelt säger oss detta och säger oss det varmt, kraftigt, sant och uppriktigt. Men — det finnes dock ett men — drottningen saknar tålamod att utarbeta sina utomordentligt förträffliga grundtankar. Det hela bär stundom spår af brådska och omogenhet, och drottningen-författarinnan glömmer som oftast Horatii uppmaning att »skynda långsamt». Detta fel måste man så mycket mer beklaga, som Carmen Sylva har verklig poetisk begåfning, rik fantasi, godt öra för verstakten, både eld och behag i uttrycket. Hade hon icke varit drottning, hade hon nödgats underkasta sig förläggarnes fordringar, kritikens skärpa och publikens nycker, skulle hon snart fått klart för sig, att hon saknar skola, och att det är detta, som hindrar henne från att blifva en stor skaldinna och anvisar henne plats bland de mindre barderna.

Men drottning Elisabeths rätta storhet är nu att söka på ett annat fält och framträder i ädlare drag.

På sin bröllopsdag sade den unge fursten till henne: »Du får ett ädelt kall att fylla; du får vara mild, der jag måste vara sträng; du får trösta der jag sårar; och du kan fälla förböner för alla och en hvar.» Han visste med sig sjelf, att han var en äkta Hohenzollern, strängt rättvis och rättänkande, men saknande den förmåga att göra sig afhållen, som är så vigtig för en regent. Denna brist gör, att han ofta sårar sina mindre stränga undersåter just då han önskar handla för deras bästa. Om konung Carol nu är en ganska populär konung, beror detta väsentligen på, att hans gemål lagt på hjertat de ord han sade henne, då de till sammans började sitt lif. »Det är icke så lätt för oss att fylla vår plats,» sade hon en gång till en väninna, »ty vi hafva inga gamla och väl grundade rättigheter här; vi måste försöka vinna allas välvilja och tillgifvenhet.»

Det första året af hennes giftermål torde hafva synts »Skogsblomman» något dystert i detta främmande land, der hon var skild från alla de sina och der hennes man nästan ständigt var upptagen af statssaker. Helt säkert irrade ofta hennes blickar ut öfver sinktaken på de stora hus, som äro bygda nästan inpå det af blott en liten trädgård omgifna kungliga palatset, irrade längtande bort i fjerran öfver skogar och berg till fädernehemmet vid Rhens gröna strand.

»Hvart skola vi taga vägen i detta stora slott, vi, som blott äro två!» skall hon hafva utropat vid åsynen af det stora sommarslottet Sinaïa. Blott en kort tid hade de varit flere än två. 1870 föddes en liten dotter, som i fyra år var sin moders högsta lycka. Glädjen, som så sällan varit hennes följeslagare, tycktes nu hos henne skola finna mera varaktig stad. Hon glömde sina sorger, när hon såg in i den lillas strålande ögon; hon trodde på lyckan, när hon slöt sin lilla dotter i sin famn. Det finnes från denna tid ett förtjusande porträtt af drottningen, bärande sin lilla flicka på ryggen, glad och stolt i sin moderskärlek och sin lycka. I fotografi spriddes denna bild vida omkring och hittade äfven till den aflägsna norden.

Som vi redan sett, räckte denna lycka endast några år, och ehuru drottningen visserligen aldrig under sina lyckliga dagar försummat sina pligter, förde henne dock sorgen närmare till hennes folk, och »lilla moder» är det namn, som detta folk länge gifvit henne. Redan från början försökte hon med flit och ifver att sätta sig in i de nya förhållanden, som här mötte

henne. Hon lärde sig snart att både tala och skrifva landets språk, hon gjorde sig förtrogen med folkets seder och behof, och det dröjde icke länge, förr än hon insåg, att hon ganska riktigt bedömt detta land, när hon trodde, att här var mycket att göra och mycket att göra af. Hon har alltid hållit sig fjerran från allt hvad politik heter, men det dröjde icke länge, innan hennes inflytande i landet visade sig vara af vida mer välgörande verkan än både diplomati och kanondunder. Hon grundade skolor, hospital, »soppkök», hem för konvalescenter, hushållsskolor och barnkrubbor; hon uppmuntrade populära föreläsningar och utbredde aktning för helsovårdslagarne — det senare högst nödvändigt i österländerna, dit Rumänien måste räknas. Hon har också upprättat konstskolor och konstgallerier, hvarjemte hon i hög grad uppmuntrat husfliten och konstsinnet hos qvinnorna, hvarvid hon söker, så mycket i hennes förmåga står, bygga på det redan befintliga och ställa allt på ren nationel grund.

De rumäniska qvinnorna hafva alltid egt stor skicklighet i alla slags qvinnoslöjder, såsom spinning, väfning och framför allt brodering. Men en viss, allt mer kringgripande smak för vesteuropeisk billig grannlåt hotade att förqväfva denna hemslöjd och göra den pittoreska nationaldrägten till något »gammalmodigt» och följaktligen föraktadt. På egen bekostnad anlade drottningen då en syskola, der de gamla bysantinska mönstren med stor omsorg reproducerades. Hon köpte af bondqvinnorna drägter, som de sjelfva broderat, och då hon vistas på sitt sommarslott, bär hon alltid sjelf och låter sina hofdamer bära den rumäniska drägten, som endast deruti skiljer sig från bondqvinnornas, att drottningen bär en slöja, hvilken, såsom i den grekiska drägten, äfven här antyder drottningsvärdigheten. Dessutom har hon påbjudit, att vid den stora bal för välgörande ändamål, som årligen gifves i Bukarest, endast rumäniska drägter skola bäras.

Men det var under kriget 1877—78, som drottning Elisabeth verkligen blef en moder för sitt folk. Rumänien stred tappert och fick lida mycket under detta krig. Kung Carol var alltid främst i striden, och hans gemål var alltid främst — hos de lidande. På egen bekostnad upprättade hon ett lasarett för hundra personer, och man såg henne beständigt der eller i de öfriga hospitalen, der hon personligen deltog i de sårades skötsel och vård. Ganska ofta var det endast hon, som kunde öfvertala soldaterna att underkasta sig smärtsamma operationer. Alltid hade hon tröstande och uppmuntrande ord till hands och vid mången dödsbädd stod hon som en tröstens ängel. Intet under att de sjuke tillbådo henne som ett helgon, intet under att den kallsinniga, högaristokratiska »societén» i Bukarest blygdes och ryckte upp sig ur sin likgiltighet, så att drottningen åtminstone fick pekuniert understöd från detta håll. På stora torget i Bukarest står nu mera en staty, föreställande drottningen, som räcker en sårad soldat en dryck vatten. Denna staty bekostades genom insamling af penningar hos rumäniska soldathustrur till ett bevis på deras tacksamhet mot henne, som då allmänt kallades »de sårades moder».

Det finnes må hända ingen furstinna i hela Europa, som så helt egnar sig åt sina pligter som Carmen Sylva. Och dessa äro icke så lätta, som man kunde tro. Bukarest är en mycket fordrande stad, och den unga dynastien är så godt som slaf af dessa fordringar. För att hinna uppfylla dem alla och dock ega någon stund för sig allena, har drottningen gjort sig till regel att både vinter och sommar hvarje morgon stiga upp klockan fyra. En tid steg hon upp klockan tre, men detta blef henne för drygt. Sedan arbetar hon till klockan åtta och dessa timmar äro de enda, då hon kan få vara i fred med sitt arbete, då hon får vara Carmen Sylva; återstoden af dagen måste hon vara drottning af Rumänien. Detta är ingen lätt sak, ty Rumänien är ännu ett halft österländskt rike, och det går der icke an att hafva särskilda audiensdagar eller timmar: drottningen måste taga emot hvar och en, som begär företräde. Det kan hända, att hon får mottaga besökande, tolf till femton timmar i rad. Då hon och hennes gemål sätta sig till bords, äro de stundom så uttröttade, att de knappast förmå tala ett ord med hvarandra. Om hon sedan kunde få gå någorlunda tidigt till sängs, vore det ändock uthärdligt detta. Men i Bukarest roar man sig tappert — det kallas också nöjets stad — spisar middag sent och förlägger sina nöjen till nattens timmar. Galaspektakel och baler börja sällan förrän klockan tio eller elfva på aftonen, och öfverallt måste drottningen vara med eller åtminstone visa sig. Således kommer hon sällan i säng före klockan ett och får blott fyra timmars sömn, hvilket tydligen är för litet, och utan tvifvel kommer hennes helsa förr eller senare att lida deraf.

Under sommaren vistas hofvet vid Sinaïa, der munkarne fordom utrymde klostret åt de kungliga gästerna, men der konung Carol låtit uppbygga ett präktigt slott. Trakten, der detta slott är beläget, är helsosam och utomordentligt vacker; här förenas Karpatiens storartade skönhet med de italienska alpernas rikare och mera romantiska behag. Men äfven här måste drottningen gifva audienser och mottaga främlingar, så att hon, ehuru ej jägtad som i hufvudstaden, dock ej heller här kan få vara i lugn och ro. Blott tre veckors fullkomlig hvila unnar hon sig under hela sommaren. Hon drager sig då tillbaka till en schweizervilla, som hon byggt åt sig vid randen af den sorlande Pelesch. Här öfverlemnar hon sig åt sina mest älskade sysselsättningar, här skrifver hon, målar hon, ströfvar omkring i skogen. Under dessa vandringar bär hon alltid en praktisk och enkel drägt, den samma, som bondqvinnorna i trakten nytja. Med en alpstaf i handen och en stor dansk dogg till sällskap och beskyddare vandrar drottningen af Rumänien omkring i skog och mark, klättrar upp på berg, lyssnar till fogelsång och plockar blommor, allt medan hon samlar intryck, som Carmen Sylva sedan bearbetar och nedskrifver.

(Forts.)

Qvinnor.

Porträttstudier för Idun af *Johan Nordling.*

IV.

Mor Maja.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

Den så kommo hårda tider med magra skördar år efter år och ekonomiskt betryck för all landet. Kullaborna släpade och sleto i sitt anletes svett för utkomst och äring. Men intet hjelpte, hvarken arbete eller försakelser, mot denna envisa kris, som sög deras krafters märg och deras åkrars must. Landtbruket gick bakut ech kreaturen tvinade.

Larsson gick omkring så mörk i synen som ett oväder. När hans bemödanden oupphörligt gäckades, kände han slutligen en trötthet och leda vid alltsammans uppstå och växa inom sig. Och hans sinne förbittrades, och han knotade mot denna fördömda jord, som intet gaf.

Sonen och han höllo långa rådslag tillsammans, lånade tidningar hos klockaren, studerade dem flitigt och ifrigt, och slogo råd igen. Men alltid, när mor Maja nalkades inom hörhåll, förstummades de med ens.

Hon var nu den enda, som höll modet uppe; hennes energi och uthållighet sporrades af motgången, och hon sökte ideligen med förtröstansfulla och uppmuntrande ord egga männen, hvilka icke förty blefvo slappa och liknöjda för arbetet och läto det hela gå för vind och våg. Hon hade en känning af, att de i smyg förberedde något ondt, hon visste icke rätt hvad, och hon oroades djupt af dystra aningar. Men hon kunde aldrig utforska dem och, när hon frågade dem rakt på sak, tego de.

Så var det på våren, april gick in och snön smalt. Det hade varit en hård och bister vinter; men nu rymde den med ens fältet. De långa soliga dagarne gjorde styfva dagsverken; isen bröt upp och saltsjöfjärden brusade af väldig vårflod.

En qväll kommo mannen och sonen åter från en hemlighetsfull stockholmsresa, hvars orsak mor Maja förgäfves sökt utfråga och hvilken derför ingifvit henne en aggande oro, som bränt och plågat hela dagen. Hon hade en förnimmelse af, att detta fruktade obekanta som hon på senare tider känt i luften, nu stode för dörren. Tunga suckar stego oupphörligt, ofrivilligt upp ur hennes bröst och medan hon skötte sina sysslor, gingo hennes tankar beständigt i samma kretsgång: »hvad taga de sig till; herre Gud, hvad taga de sig till!»

Hennes ängslan växte för hvarje timme, som gick, och när det kom till qvällen, var den rent outhärdlig. Hon hade icke ro i stugan, der brasan flammade, utan löpte ut i smutsen efter den mörka vägen, långt ut för att möta de hemvändande. Men när hon så skönjde vagnen i dunklet på afstånd, hörde hjulen gnissla och männens dofva röster, åtrade hon sig, vände och smög hem till gården före dem.

»God afton» helsade hon, när de stego in i stugan och en orolig blick spejade på deras ansigten, som lystes upp af den röda elden. »Hvad nytt från staden?»

»God afton» svarade de, stego fram till bänken och slogo sig ned. Vidare sade de intet. Hon sysslade vid spiseln och det blef tyst en stund.

Hon väntade att de skulle tala, och minuterna kröpo fram, långa som evigheter. Slutligen blef dock oron henne öfvermägtig; hon skyndade fram till mannen och grep hårdt om hans arm.

»Du, Larsson,» sade hon häftigt, »svara mig, hvad ha ni i sinnet?» Nu *måste* du svara mig!»

»Hvad skriker du för,» svarade han otåligt; »nu är dock alltsammans klart.»

»Klart? Hvad är klart?»

»Vi ha varit hos agenten i dag och styrt om biljetterna. Auktionen lyses om söndag och om en månad emigrera vi till Amerika. Det ska f—n slita en hund här hemma, när man kan få det bättre.»

Hon släppte hans arm, som träffad af ett slag. Hon bleknade och hennes ögon förmörkades, läpparne rörde sig som till tal, men det dröjde om, innan hon fick fram ett hörbart ljud.

»*Och jag?*» ljöd det ändtligen hest.

»Du följer naturligtvis.»

Nu fick hon lif igen. »*Aldrig!*» ropade hon »hör du, det är omöjligt, *aldrig!*»

Mannen reste sig och sköt henne omildt åt

sidan. »Det bli vi väl två om», sade han och gick ut.

* * *

Månaden gick, och det blef, som männen hade sagt; de voro två, de voro ense och starkare. Det var hårda dagar, förfärande hårda dagar för mor Maja, och hon trodde aldrig, att hon skulle lefva dem öfver.

Den gamla gården, som hade egts af hennes far, farfar och farfarsfar, gick under klubban med bohag och rede; kreaturen, som hon hade ansat och födt upp, leddes bort af främmande händer inför hennes ögon. Hon kände, att hon måste gråta, men hon hade icke tårar dertill, och de många göromålen för afflyttningen lemnade henne knappast en sekund öfrig. Som i en sömn, viljelös, mekaniskt, gick hon mellan sina sysslor.

Nu var det dock den sista qvällen och allt var slut. Ladugård och stall stodo öde och tomma, vindar och bodar voro rensopade som af stormen. I stugan stodo kistorna packade och lästa; allt var redo till affärden morgonen derpå.

Skymningen föll hastigt på, och det vardt nästan mörkt. På afstånd hördes fjärden sjunga i entonig rytm, sorgmodigt, beklämdt. Slätten drunknade i dunklet, som hade ett mörkt vatten stigit upp och svämmat öfver den; endast här och der skymtade på långa håll ett enstaka ljus från någon granngårds aftonbrasa. Ett hundskall, ett råmande från en ladugård i fjerran skar för ett ögonblick igenom den tunga tystnaden, hvilken eljes pinsamt tryckte öfver bygden, en tystnad, till hvilken saltsjövågornas brus endast föreföll som ett melankoliskt accompagnement.

Uppe på Kulla gick mor Maja ensam och spökade ute i qvällen; hennes tomma hjerta, från hvilket man hade slitit allt, hvad det höll kärt, hade icke någon ro. Icke kunde hon gråta, ty hennes ögon, som bländats af solen under ett lif af arbete på fält och mark, voro torra som kiselstenar. Och icke kunde hon klaga med ord, ty det vågade hon ej för männen. Men i stugan fann hon ej ett ögonblicks frid; hon kunde icke bli sittande sysslolös med händerna i kors som de, stirrande i elden. Då hade hon rest sig med en lång stönande suck och gått ut.

Alldeles ofrivilligt leddes hennes steg till ladugården efter den upptrampade stigen, som nötts mång tusende sinom tusende gånger af hennes idoga fötter, nu tunga af ålder och mödor, men en gång förr i ungdomsdar, ack, hur lätta! Hon öppnade porten, som gnisslade på sina gångjern, och steg in. Intet vänligt råmande helsade henne välkommen. En kylig, rå luft slog henne till mötes; hon tyckte sig se huru de tomma båsen gapade emot henne i mörkret, och hon ryste och gick åter ut.

Till fårens kätte, till stallet, till svinstian och hönshuset — hon gläntade på alla dörrar. Öfverallt mötte henne samma mörker, samma råa obebodda luft och samma tomhet. Hon slog igen dörr efter dörr och vred dem alla i lås, liksom ville hon stänga otrefnaden inne.

Till sist vek hon af ned i ledet, som bar till brunnen. Hon hade slätten nedanom, och hon spejade ut i dunklet framför sig. Hennes ögon voro skarpa och vana att se. Vid horisonten, bortom skogsgränsen, hvilken hon urskiljde som en mörkare strimma i det öfriga mörkret, lystes himmelen upp af ett fjerran sken, den stora stadens ljus...

Och detta skimmer, som hon aldrig förr egnat någon tanke, fylde nu med ens upp hennes inre med en obestämd fasa, och hon stannade. Det föreföll henne — *nu* när hon hade det att frukta — som ett blodrödt återsken från en härjande brand, en brand hvars lågor girigt förtärde allt det hon kallat sitt, allt det vid hvilket hennes naiva hjerta varit bundet. *Allt* hade man röfvat ifrån henne och störtat dit in, och sjelf skulle hon i morgon slitas från roten och offras i flamman...

En gnista af ett outsägligt hat tändes inom henne och blossar upp, häftigare än krut, till en svidande eld. Hennes blod, sjudande af hetta, spänner i ådrorna under hennes hårda hud, och, betagen af den vanmägtiga vredens raseri, höjer hon sin knutna hand.

I det samma hör hon tunga steg bakom sig och en stark arm lägges beskyddande öfver hennes skuldror. Det är mannen, som osedd kommit öfver henne i mörkret, och han frågar henne lågmäldt:

»Hvad gör du här så ensam, Maja? Var förståndig och allt blir godt.»

Det är en underlig vekhet i hans stämma, sådan hon icke förnummit den på långa, långa år. Den griper henne med oemotståndlig makt; hon kommer plötsligt att tänka på en dag för 5 och 20 år sedan, på sitt lifs korta erotik här, på denna samma plats hade han första gången lagt sin arm om hennes lif, kysst henne och sagt: »då blir du min.»

Och all hårdhet, som dessa hårda dagar samlat, lossnar med ens inom henne. Hennes stelnade smärta får luft, och tårarnes störtflod bryter lös.

Hon lutar sitt tunga hufvud ned i sina händer, vaggar det sakta fram och åter, fram och åter. Och medan tårarne, strida och heta, droppa mellan hennes bruna fingrar ned i mörkret och snyftningarne i ojemn takt bryta hennes ord, klagar hon i qvidan:

»Jag *bär* det inte. Jag *bär* det inte...»

(Slut.)

Literatur.

Från vår- och sommardagar af *N. P. Ödman.* Ny samling. Pris 2: 50. *Fahlcrantz & C:o.*

Den kände författaren skrifver nästan uteslutande om upplefda saker; han berättar äfventyr, han tecknar personer och situationer så lätt och lekande och med så fin humor, att han rycker läsarens intresse oemotståndligt med sig. Boken skall säkert blifva Iduns läsarinnor en välkommen lektyr under vår- och sommardagar. Och skulle ej tid eller kassa tillåta en färd ut i Sveriges bygder under sommaren, så följ med herr Ödman »på rundresebiljett».

Andliga farsoter af *Paul Regnard.* Bemyndigad öfversättning af *Robert Tigerstedt.* Pris 2: 50. *Fahlcrantz & C:o.*

I fyra artiklar — Hexeriväsendet, Magnetismen, Morfinismen, Storhetsvansinnet —, hvilka dock tillsamman bilda ett helt, har författaren tecknat de själssjukdomar, hvilka under olika tider likt epidemier hemsökt menniskoslägtet. Trots sin stränga vetenskaplighet, är boken — äfven för den icke vetenskapligt bildade — af största intresse, hvartill ock bidrager öfversättningens klara och eleganta stil. Bokens typografiska utstyrsel är god.

Debet och kredit. Roman af *Gustav Freytag.* Öfversättning från tretioandra originalupplagan af *J. Granlund.* Häftena 1—9. *Bokförlagsbyrån (Ad. Johnson.).*

Intressanta karaktärer, lifligt och humoristiskt berättade händelser och ett lyckligt funnet fält för handlingen hafva skapat bokens framgång i hemlandet och skola väl göra det samma här. Söker du angenäm lektyr för en stilla hvilostund, så försök med Freytags »Debet och kredit». Den utkommer i c:a sexton 25 öres häften.

På *Kongl. Hofmusikhandlare Abr. Lundquists förlag* hafva utkommit:

De unga tu. Vals för piano af *John Ölander.* Titelbladet prydes af synnerligen väl utförda porträtter af prinsen och prinsessan Bernadotte.

Uret. Sång af *C. Löwe* för baryton. Barytonisten n:o 38. Pris 50 öre. En vacker och tilltalande melodi.

Album für die Jugend. Kleine Vortragsstücke für das Pianoforte von *Xaver Scharwenka.* Häftet innehåller Gavotte, Barcarole, Entschwundenes Glück och Tarantelle i arrangemang »für die Jugend». Pris 1: 50.

Iduns tredje pristäfling.

Ämnen:

1. *Huru skall en ung qvinna bäst utbildas till en god husmor?* (Pris 30 kronor. Uppsatsens omfång högst 5 spalter.)
2. *Hvad hörer till ett ungt äkta pars bosättning och huru böra kostnaderna ställa sig härför, a) då familjen har 2,000 kr i årsinkomst, b) 4,000 kronor?* (Pris: 20 kronor.)
3. *Ett för Idun lämpligt poem om högst fem strofer eller verser.* (Pris 10 kronor.)

Tiden för täflingsskrifternas insändande utgår den 30 juni. De insända täflingsskrifterna få ej vara förut offentliggjorda. Manuskriptet bör skrifvas på endast en sida af papperet, och hvarje täflingsskrift märkas å baksidan af kuvertet med påskriften: *Täflingsskrift.* Hvarje täflingsskrift bör förses med en signatur och förseglad namnsedel biläggas.

De i godhet närmast efter de prisbelönade alstren kommande täflingsskrifterna komma att *hedersamt omnämnas,* och förbehåller Redaktionen sig rätt att, om hon så för godt finner, i Idun offentliggöra äfven dem.

Stockholm den 1 juni 1888.

Redaktionen.

Ordningskärlek.

Mycket ligger i detta ord inbegripet, såsom punktlighet, ordentlighet, ordhållighet och ett troget aktgifvande på lifvets pligter. För att kunna erhålla och behålla medmenniskors oinskränkta högaktning och förtroende, bör man vara och förblifva ordningsälskande och få äro de egenskaper, som så bidraga till ett hems lycka, trefnad och välstånd, som just denna. Man kan och bör med fullt skäl skatta det hem sant lyckligt, der husmodern och alla husets medlemmar ega denna egenskap och der således hvar och en är trogen i det honom åligger att utföra. Mycken tid och många obehag besparar sig den, som älskar ordning omkring sig; han hinner ock uträtta mycket mera än den, som genom sin oordentlighet aldrig *har något på sin plats* utan måste, hvarje gång han behöfver något, leta derefter *på alla möjliga platser.* Oordentlighet tar tid och kan mången gång i hemmet åstadkomma mycken förtret och ofta oberäkneliga skador och förluster. Man blir nog i det allmänna lifvet ofta i tillfälle att se, huru många menniskor hafva blifvit ruinerade just genom denna sin brist på ordningskärlek. I mer än ett hem har lyckan jagats på dörren genom husmoderns oordentlighet och obetänksamhet. Det må derför vara hvarje moders uppgift att gifva noga akt på sig sjelf och hos sina barn, från deras tidigaste år, inplanta sinne och håg för ordning och punktlighet. Denna egenskap är nödvändig för den, som eger mycket, men

ej heller mindre för den, som eger litet. Må derför en hvar beflita sig, att göra allt med omsorg och noggranhet, samt taga det som sin uppgift att i allt vara ordningsälskande.

Maja E.

En lifsuppgift.

Berättelse af *Ernst Lundquist.*

12.

Hela dagen gick Ingrid med Eriks bref i klädningsfickan. Hvad hon än gjorde, antingen hon läste i sina böcker eller talade med faster eller bad eller tänkte på modren och det stora försoningsverket, alltid drogos hennes tankar som af en magnetisk kraft ner till detta lilla pappersblad, hon kände dess närvaro i hvarje minut, och hur lätt det än var, tyckte hon, att hon aldrig burit något så tungt i sin ficka. Oupphörligt måste hon helt mekaniskt föra handen öfver det, fast än hon mycket väl visste, att det låg qvar. Hon hade föresatt sig att icke läsa om det, och det behöfdes ju heller icke, ty hon förstod så väl dess innehåll, både hvad som uttryckligen stod der och hvad som fans mellan raderna. Men så tänkte hon till sist: om jag läser om det, kanske jag blir qvitt denna förtrollning, som icke kan vara annat än en ny frestelse af djefvulen för att draga mig ifrån mitt stora kall. Och så tog hon upp det, läste det ännu en gång, men sedan blef det två gånger, tre gånger: tände derefter eld på det och kastade in det i kakelugnen.

Men hon blef icke fri från det ändå. Hennes beräkning, att intrycket skulle förslöas genom att upprepas, hade slagit alldeles fel. Hon hade endast förflyttat brefvet från fickan till sitt minne, der det stod inbrändt med outplånliga bokstäfver, ord för ord. Hon kunde det nu utantill och hon ertappade oupphörligt sig sjelf med att gå och upprepa hela meningar deraf ur minnet.

Huru var det möjligt? Under hela tiden hon varit i Stockholm hade hon ju knappast tänkt på Erik. Hennes sinne hade varit så upptaget af andra, vigtigare tankar. Hade måhända den korta sammanvaron med Erik qvarlemnat ett doldt frö i hennes hjerta, som nu började spira upp, då bekännelsen om hans kärlek drog som en varm fläkt deröfver? Ty hennes hjerta hade blifvit varmt, då hon läste hans bref, det kunde hon ej dölja för sig sjelf. Hon hade plötsligt, i ett enda ögonblick, gripits af en häftig längtan att få återse honom, hon tyckte sig höra hans röst, hon såg honom så tydligt för sig, tydligare än hon någonsin i sin fantasi sett en frånvarande; alla der nere på Hallerums prestgård, som hon ändå lefvat dagligen tillsammans med i så många år, voro endast otydliga dimbilder, som hon riktigt måste anstränga sig att få fram med de rätta färgerna och linierna; han deremot — hon såg hvarje drag i hans ansigte så klart, som om han stått inför henne, hon såg hans breda, solbrända händer, som fört årorna med sådan kraft, hon såg hans starkt byggda axlar, den venstra litet högre än den andra, hon såg hans korta, täta hårfjun, som var litet mörkare öfver hjessan, der solen ej kommit åt att bleka det — och hon hörde så tydligt allt hvad han sagt henne under resan, hörde hans svaga brytning, som hon förmodat vara en qvarlefva från hans i England tillbragta barndom.

Och när hon i ångest sökte tränga undan hans bild genom att i stället frammana modrens, ville det icke lyckas henne; hon fick fatt i enskilda drag — hennes ögon, hennes hår, hennes drägt, men hon kunde ej sammanställa dem till en hel gestalt, och hon måste gå efter porträttet, som stod på skrifbordet för att åter få henne lika lefvande för sig som förut under långa nätter och dagar. Och ändå — ändå — bakom hennes mors fina ansigtsoval med de liffulla, klara ögonen stack ett annat ansigte upp med friska, röda leende läppar och med en blick så ärlig och trohjertad, som trängde midt igenom henne och sade: »Jag tror mig ha funnit en lifsuppgift åt dig, lilla Ingrid —»

Och det i dag, just i dag! Hvarför icke förut, medan hon ännu vandrat på syndasäkerhetens och verldskärlekens väg — hvarför just i dag, då hon väl borde varit skyddad af ett diamanthårdt pansar? Och så kom den förstenande tanken åter öfver henne: det underbara hade endast varit en villa, en feberfantasi, hon befann sig ännu i samma oomvända tillstånd som i går, det var en förmäten, öfvermodig inbillning af henne att tro sig vara Guds barn, i Herrens famn; Frälsaren var henne ännu lika fjerran som förut, och om hon än bultade sina händer blodiga på nådens dörr, skulle den i evighetens evigheter vara stängd i mångdubbelt lås för henne.

Hon tog sin tillflykt till Henrika, skildrade ännu en gång utförligt allt hvad hon känt gårdagsqvällen, och medan hon beskref det, blef det så lefvande och tydligt för henne, att hon nästan kände det om igen. Och sedan frågade hon: »Är det så det skall gå till? Har du en gång känt det samma? Kan du försäkra mig, att det verkligen var den Högste, som öfverskyggade mig och tog mig till sin brud?»

Ja, alla symptomer voro de rätta, intet enda tecken saknades. Så hade det äfven händt Henrika, och sedan hade hon oaflåtligt stått fast vid det ingångna himmelska förbundet och i åratal dag från dag endast växt allt mera fast med alla fibrer vid brudgummen, fullkomnats allt mer och mer i nådatillståndet.

Men hade hon aldrig återfallit i det gamla, hade aldrig verldskärleken slagit upp till ny låga inom henne, hade hon icke haft sina ögonblick af svaghet, vacklande, otillgänglighet för nåden — —?

Nej. aldrig. Hur kunde Ingrid göra sådana frågor? Visste hon icke, att det hon nu beskref var synd mot den helige ande, denna gräsliga synd, som aldrig kan förlåtas, hvarken i detta lif eller det tilkommande?

Ingrid frågade icke mera, men af den dödliga blekhet, som lade sig öfver hennes ansigte, förstod Henrika, att det var några företeelser inom hennes eget själslif, som framkallat dessa spörsmål. Hon kom genast att tänka på brefvet och genom ett skickligt manövreradt förhör kallade hon hela sanningen i dagen.

Och nu var hon genast till hands med trösten. Ingrid hade ingen anledning att sörja. Den naturliga menniskan inom henne var visserligen genom undret i natt kufvad men icke dödad. Hvarken Gud eller menniskor kunde begära af henne, att den nyomvända redan skulle kunna ha hela sin umgängelse der ofvan, vara helt och hållet höjd öfver jorden, vid hvilken ju äfven den mest benådade menniska är fästad med tusen trådar, så länge hon andas. Helgelseverket sker icke i ett slag, utan småningom. Och någon synd hade Ingrid ju icke begått. Hon hade icke på länge hört talas om sin reskamrat, som visat henne så mycken vänlighet, och var det då så underligt, att han i dag, på grund af den särskilda anledningen, blifvit föremål för hennes tankar? Kanske var det någonting särskildt i hans bref, som gjort intryck på henne? Erik var en präktig gosse, men det är ju så vanligt att unga män gentemot unga flickor tala en mängd saker, som de icke mena eller som det åtminstone vore riktigare att icke säga, och i det fallet var hennes brorsson säkerligen ej samvetsgrannare eller försigtigare än andra ynglingar. I alla händelser, slutade hon, då hon fann, att Ingrid i denna punkt ej var hågad att gå hennes vetgirighet till mötes, skulle tanken på Erik säkerligen ej länge distrahera henne; om hon tog bönens vapen till hjelp, skulle hon snart drifva bort fridstöraren ur sitt hjerta, som nu måste varda ett tempel, der Herren ensam skulle herska; alltsammans var endast en oskyldig och öfvergående yttring af tacksamhet och vänskap, och dessa känslor voro tillåtna och till en viss grad aktningsvärda, om de höllos inom trånga gränser.

Framför allt skulle hon icke tvifla på, att det, som händt henne i natt, varit det stora undret, som en gång i lifvet försiggår med hvarje Guds barn. Hon var ännu så oerfaren och okunnig i dessa ting, men hon skulle tro på sin äldre syster i Kristo — Gud vare evigt lofvad, att hon nu kunde få begagna det ordet! —, hon skulle icke undra och spörja längre utan i tro och kärlek och tacksamhet hängifva sig åt den saliga vissheten. Det *var* Jesu hand, som räckts henne, och det gälde nu endast att hålla den fast och genom bönens makt draga honom närmare och närmare intill sig — —

Något lugnad och stärkt återgick Ingrid till sin ensamhet, och det såg verkligen ut, som om frestelsen vikit ifrån henne. Under några dagar lefde hon nästan ständigt försänkt i bön; det blef henne slutligen en vana, ett behof, att sålunda tvinga alla sina tankar uppåt, och det gick betydligt lättare än förr. I början kostade det henne visserligen någon ansträngning att glömma brefvet och att blixtsnabbt vända sig bort från de trohjertade ögonen, då de oväntadt döko upp, der hon minst väntade det, och lockade henne med den nya lifsuppgiften. Men till sist blef äfven detta henne en vana; hon kände till och med farans annalkande på förhand, liksom genom ett slags varsel, och då hennes hjerta började klappa ojämnare och hennes tankar visade benägenhet att slappas och vika af vägen, bad hon med förnyad kraft och tryckte de hårdt sammanknäppta händerna mot ögonen — och så var den farliga stunden öfver.

Men en morgon inträffade någonting sällsamt. Hon hade icke tänkt på Erik på flera dagar, och hon hade i går qväll gått till sängs i mer än vanligt hög segerviss stämning, som nästan påminde om den öfversvinneliga glädjen den der natten. Hon somnade med en innerlig bön på sina läppar och sof lugnt till inemot daggryningen. Då började hon drömma. Hon tyckte, att tvenne englar togo henne vid handen och sväfvade med henne genom ändlösa rymder, klingande af milda, aflägsna sånger, och mellan genomskinliga, doftande, rosenröda moln; öfverst var en skybädd, hvitare än de andra och på den hvilade Frälsaren i sin röda kjortel och sin blåa mantel, sådan hon sett honom på religiösa taflor sedan sin barndom, men hans ansigte kunde hon icke urskilja. Englarne förde henne upp till honom och lade henne i hans famn, och sedan förnam hon ingenting, endast en känsla af namnlös, stilla lycksalighet; hon låg med sitt hufvud på hans arm, och den kändes som en varm, senfull mensklig arm med svällande ådror, som pulserade i takt med blodet i hennes tinningar. Och nu såg hon äfven hans ansigte, som böjde sig

öfver henne med sitt ljusa, spetsiga skägg, sitt korta, silkesfina hår och sina trohjertade ögon, som blickade på henne med en glad, lockande fråga; hon såg de friska, röda, leende läpparna, och nu trycktes de mot hennes i en lång, lång kyss, som spred sig genom hennes ådror som glödande lava, men det var ändå så uuderbart herrligt, så domnande ljuft — — — och hon sträckte ut sina armar för att lägga dem om hans hals, och hviskade: »Erik —!»

I nästa sekund satt hon upprätt i sängen, flämtande, förvildad, stirrande omkring sig i det halfskumma rummet, och då hon kom till medvetande, skrek hon till, kastade sig tillbaka mot kuddarna och drog täcket öfver hufvudet. Tankarna voro som fastnaglade i hennes hjerna, och den första, som gjorde sig lös, tjöt ordet: »Synd!» i hennes öra, så att hon flög upp igen, rusade fram till fönstret och drog upp gardinen; morgonljuset böljade in och förjagade alla de hånskrattande afgrundsandar, som gömt sig i skuggorna der inne.

Synd — dödssynd!

Hon stod lutad mot fönsterposten med tillslutna ögon, tills hon började frysa. Hon kröp åter ner i sängen, och med värmen spred sig äfven en lugnande, tröstande ro öfver hennes nervöst skälfvande lemmar: hon hade sofvit och drömt, och i sömnen är man ofri, oansvarig, försvarslös mot de onda makterna; drömmens hemsökelse kan Gud ej räkna oss till skuld.

Hon hemtade sig så småningom, och den vilda hjertklappningen blef efter hand normal, Hon tog en bok från nattduksbordet och försökte läsa för att slå bort tankarna på det gräsliga, som nyss vederfarits henne, men dagern var ännu ej tillräcklig för att hon skulle kunna urskilja de fina bokstäfverna. Hon lade sig tillbaka mot kuddarna för att försöka somna om igen, men knappast hade hon tillslutit sina ögon, förr än hon åter, i fullt vaket tillstånd, kände de varma läpparne hårdt tryckas mot sina — —.

Detta var icke dröm — det var hennes egna onda tankar, och de voro icke ofria, oansvariga!

Hon satte sig upp, men det var, som om hon ej orkat känna någon förtviflan; hon lutade hufvudet mot nattduksbordets skarpa kant, såg rakt framför sig på täckets blomstermönster med en trött blick och mumlade slött:

»Synd mot den helige ande — — hvarken i detta lifvet eller det tillkommande — —»

(Forts.)

Undertecknad,

Iduns redaktör och utgifvare, är under juni månad bortrest. De löpande göromålen skötas af medarbetaren i tidningen hr Pehr J. Wallin.

Frithiof Hellberg.

Iduns byrå och expedition

hållas under sommarmånaderna öppna endast måndagar, torsdagar och fredagar kl. 10—1.

Våra barn.

Att barnögon behöfva beväpnas med glasögon är ej sällsynt mer. Synsvaghet förekommer allt mer och uppstår, der den ej är ärfd, genom bristande aktsamhet. En förståndig moder skyddar dibarnet redan för starkt ljus och tvärdrag, i synnerhet efter sömn och svettafsöndring. Äfven öfvervakar hon barnens arbete och tillåter ej att boken eller arbetet hålles för nära ögonen eller skötes vid ljuset från en fri gaslåga. Många läsa med förkärlek i skymningen eller vid skenet från brasan, således vid alltför otillräckligt ljus, eller fortsätta så uthållande med ett ögonen ansträngande arbete, att synnerven ovilkorligen måste lida deraf; faran och skadan häraf inses ju lätt nog; må man då ock afvärja de samma. I barnkammaren och skolrummet böra rullgardinerna vara mörka och ljuset falla från venster öfver de arbetandes bord. Barn med svaga ögon böra ej tillåtas att sysselsätta sig med uthållande läsning eller handarbete, som kräfver ansträngande af synen. Deremot böra de röra sig mycket i det fria.

C. J.

Bostaden.

»Rinnande innanfönster». (Med anledning af en »Bekymrad husmoders» klagan i Idun n:o 9.) Detta ofta förekommande obehag är så godt som omöjligt att hämma genast, det går sällan på så kort tid som några veckor. Det nedrinnande vattnet uppkommer nästan alltid af fuktighet i väggarna, som vid rummets uppvärmning afdunstar i gasform, för att derpå åter kondenseras till »imma» (vatten) på de kallaste delarne af väggarne, hvilket vanligen är fönstren.

På grund häraf måste botemedlet gå ut på att bortskaffa fukten ur väggarna, och detta sker vintertiden bäst genom att medels eldning tidt och ofta uppvärma rummen, under det man samtidigt sörjer för en frisk luftcirkulation, antingen genom fönstren eller genom särskildt anbragta ventiler. Gör man detta, skall man, under förutsättning att *ny* fukt ej *tillföres* rummet genom otäta tak och väggar etc. snart iakttaga, att imman på fönstren allt mer minskas. De flesta trähus kunna på detta sätt uttorkas på några månader, stenhus torde möjligen taga något längre tid. Stenhus bygda af saltsjötegel blifva, som allmänt kändt är, aldrig fullkomligt fuktfria; i sådana hus är det derför så mycket mer vigtigt att hafva god ventilation. Att under sommaren ha fönstren öppna så mycket som möjligt, är ju alltför vanligt, att behöfva påpekas, men vanligen är man dervid mycket rädd för att ställa till »drag», som ju är både obehagligt och skadligt för dem, som måste vistas i rummet. Draget verkar dock synnerligen fördelaktigt för uttorkande af fuktiga väggar, då det ju består i en ökad luftcirkulation, som helt naturligt medför en hastigare afdunstning. Då man ju om sommaren vistas mycket utomhus, bör man derför ej underlåta, att då tillfälle ges, tillställa drag, och förvisso skall man under den derpå följande kalla årstiden finna, att detta varit fördelaktigt för en fuktig bostad.

E. Wn.

Husgerådet.

Aseptin. Då aseptin är ett sundhetsmedel, som nära nog användes i hvarje hem, men är ganska dyrt att köpa på apotek eller i bodarne, är det mig ett nöje att kunna gifva Iduns läsarinnor ett recept, enligt hvilket man för 87 öre kan tillreda en hel kanna helande och välsmakande aseptin. 100 gram borsyra löses i en kanna kokhett vatten och försättes med 100 gram glycerin; den kallnade blandningen tillsättes med 12 droppar pepparmyntolja och 7 droppar nejlikolja, filtreras genom dubbel flanell och buteljeras, men får ej under vintern förvaras på kallt ställe.

Asta.

Gardiner. Då trådgardiner nu mera äro de som mest användas, men till följe af sin tjocklek och bredd äro svåra att handtera med ett litet strykjern, vill jag gifva Iduns läsarinnor det rådet att aldrig stryka utan i stället mangla sådana gardiner. Man stärker gardinerna i kokad potatisstärkelse, tillsatt med något stearin, torkar och duggar dem samt låter dem sedan ligga en dag, hvarefter man med omsorg lägger dem på en mangel. De upphängas så våta som de äro och äro då lätta att drapera, som man önskar. Gardinerna komma, då de blifva torra, att se ut som nya och alla de ojemnheter, som uppkomma genom strykning, uteblifva.

Asta.

Huskurer.

Aida säger* i »huskurer» — »mot tandvärk»: »Ett bättre medel, som dock ej kan fås utan läkares påskrift är: Sol. chloret. ferric. spirit.» Detta måste vara ett rent misstag, ty nämnda droppar, *jerndroppar,* som ej ha något gifttecken (Svenska farmakopén), är apotekare *skyldig* tillhandahålla och lemna, hvem som det önskar. De göra säkerligen ej heller ringaste gagn i nämda syfte. Bättre hade varit om Aida förordat Sol. Jodi spirit., som säkert hjelper, om tandvärken härrör af periostitis i tandroten eller om tanden skulle vara ihålig följande:

Acet. Morph.	gr.	0,04
Ætherol. Caryophyl.	»	2
Choriformii puri	»	2
Spirit concentr.	»	8

hvaraf några droppar på bomull lägges i den ihåliga tanden. Detta är ett osvikligt medel, som dock ej fås från apoteket, utan läkares påskrift på Rec.

I stället för Aidas »hemkokta bröstsaft», som jag gammalt känner, men aldrig kunnat förlika mig med, skulle jag vilja rekommendera såsom ett alldeles säkert upphostningsbefrämjande medel följande:

Honung	50	ort.
Osaltadt smör	12,5	»
Finrifven ingefära	8	»
Äggulor	4	st.

Detta blandas utan kokning. Häraf tages en liten matsked 3 eller 4 gånger dagligen. Är hostan mycket envis, torde kanske två sådana satser behöfva tagas. Till efterkur tages hellre än Roséns bröstdroppar Tinct. Thebaica Benzoica gr. 50, hvaraf tages 25 à 30 droppar hvar annan timme.

Nitmar.

* i N:o 14 af Idun.

Strykning.

$^1/_4$ skålp. stärkelse upplöses i bränvin. En tesked borax, 1 d:o pulv. gummi, 1 d:o silkestvål, 1 d:o hvitt finstött vax, 1 halft qvarter kokt vatten. Allt detta blandas väl, hälles på stärkelsen och arbetas i 15 minuter. Utspädes med 3 qvarter kokande vatten och arbetas ännu en stund. Tyget bör vara torrt, då det stärkes. Under strykningen öfverstrykes det med en lapp, fuktad i vatten, i hvilket något blåelse blandats. Strykjernet understrykes med hvitt vax, inlagdt i en tunn linnelapp.

Fönsterträdgården.

Rosodling för rum. Då rosor äro bland våra mest praktfulla och välluktande blommor, bör det ligga i hvarje blomsterväns intresse att odla sådana. Sättet att sköta dessa och med dem komma till önskvärdt resultat är följande:

Sticklingar afskäras i mars eller april månad och nedsättas i sandblandad jord samt vattnas sparsamt. Efter rottagningen omsättas plantorna i god gödslad jord och ställas i soligt fönster att växa. I november månad nedsättas krukorna i en ljus och frostfri källare och vattnas der hvar tredje vecka; i april upptagas de åter och omplanteras i god jord. Då rosorna börja lifligt växa, blandar man en tesked benmjöl i öfre jordlagret i krukan och vattnar rikligt samt tillser noga, att icke ohyra kommer på de späda bladen eller blomknopparna.

Asta.

Omplantering af krukväxter. Då man på vårsidan omplanterat öfvervintrade krukväxter i större nya krukor, ser man ofta växterna börja försämras och vantrifvas. Orsaken dertill är oftast, att vattnet, hvarmed man begjuter jorden, ej tränger till rötterna, utan af krukväggarna uppsuges. Derför gör man väl i att låta nya krukor ligga i vatten en tid före begagnandet, så att vid börjande vattning fuktigheten genast kan komma växten till godo.

Bakning.

Grahams- eller sundhetsbröd. 1 lisp. sammalet hvetemjöl, 2 kannor mjölk, 1 skålp. socker, 1 skålp. smör. Häraf utbakas halftumstjocka knäckebrödskakor, som sedan torkas. Detta bröd är mycket lättsmält.

Konservering.

Ett billigt medel. Då det nu är tid att lägga ned vinterkläder, mattor, gardiner o. d. till förvaring under sommaren, önskar man naturligtvis verkställa denna behandling så väl, att man ej der ute på sommarnöjet behöfver frukta att vid en skeende uppackning finna de ofta värdefulla sakerna tagna i besittning af en koloni mal eller af andra skadedjur. Den omfattande vädringen är redan öfverstökad och husmodern står tvekande mellan förut begagnade eller af väninnor rekommenderade sätt att verkställa den slutliga inpudringen; säkra medel äro så dyra och de billiga leda sällan till åsyftadt resultat. Derför bör ett ofelbart och *billigt* medel, som praktiskt pröfvats så väl af meddelarinnan som af många hennes bekanta och väninnor, mottagas med glädje af Iduns läsarinnor. Medlet är helt enkelt och erhålles för några ören på närmaste apotek: det heter *naftalin.* De små ljusa kristallerna strös öfver sakerna och framför allt i sömmar och veck. Redan vid ringa temperaturförhöjning smälter naftalinet och utvecklar då en gas, som är ett säkert gift för insekter, deras larver och ägg. I ringa mängd luktar denna gas ej oangenämt. Försigtiga husmödrar bruka upprepa inpudringen en eller två gånger under sommaren, men en grundlig sådan är nog tillräcklig. Naftalinet efterlemnar ej några fläckar. Lukten deraf försvinner vid vädringen fram på hösten.

SANDGREN, Regeringsgatan 6, Lager af de bästa UR [357]

Hushållet.

Apelsinskal bör man ej förkasta. Dels kan man torka dem i lindrig ugnsvärme, för att sedan begagna dem till bröd i st. f. pomeransskal; dels kunna de syltas, då det förfares på följande sätt:

Skalen skäras i 4 delar och aftagas med försigtighet; hvarefter de läggas i kallt vatten under ett dygn; man aktar sig för att skada det hvita på dem. Sedan kokas de så mjuka, att de med lätthet kunna genomstickas med en vispqvist; så snart de äro färdiga, kastas de i kallt vatten, hvari de få ligga i tre timmar; uppläggas sedan på linne att väl afrinna; de stickas nu med silfvernål, så att den fina olja, som gifver syltet sin lukt och smak, må kunna utträngа. En stark sockerlag kokas och slås het öfver skalen, hvilka böra vara väl skylda deraf samt stå öfvertäckta till följande dag, då lagen afhälles och kokas med mera socker samt slås het öfver skalen. Sist kokas lagen till kulsocker och hälles kall öfver de i burkar väl afrunna och nedlagda skalen. Detta sylt kan förvaras öfver år.

Anm. Torra pomeransskal behandlas på samma sätt; sedan de äro förvälda, skäres blott något af det hvita bort. Om de skola användas som konfekt, upptagas skalen och lagen får afrinna, hvarefter de rullas i fint socker, läggas på fat och få halftorka i svag ugn. *L. L.*

Bra sätt att salta kött och fläsk. Sju och en half kanna vatten, ½ ℔ salt, 2 ℔ socker och 8 lod salpeter kokas och slås följande dag kallt på kött eller fläskskinkor. Efter 14 dagar kan köttet användas att koka, utan att det lägges i vatten, men sedan bör man vattenlägga det något, allt mer ju längre det legat i saltlaken. Anm. För att få köttet saftigt, sedan det blifvit kokt, lägges det ned i spadet, som först bör så väl som köttet vara afsvalnadt. Skinkorna äro färdiga att rökas, sedan de legat i saltlaken 6 à 8 dagar. *L. L.*

Läkareråd.

Svesack. 1). Af elektricitet torde ni ha föga eller ingen hjelp att vänta; hellre då badbehandling. 2). Edert utslag hade behöft noggrannare beskrifning. Försök emellertid den salva, som finnes angifven i svar till Fru Hulda 2) i n:r 11.

Sigrid. Ni kan vara fullkomligt lugn för, att kräfta ej uppkommer af denna orsak.

Rådlös. 1). Se råd till X. Y. 2. i n:r 11! 2). Ingnidning af *gråsalva* eller ännu bättre af lika delar *petroleum* och matolja. Gör i senare fallet ingnidningen icke i närheten af brinnande ljus eller dylikt.

C. v. R—h—n. 1). Detta har i vanliga fall intet att betyda. Blott om det förekommer konstant en längre tid antyder det någon rubbning inom organismen, som bör ge anledning att rådfråga läkare. 2). Försök sköljningar tva gånger dagligen med ljumt vatten, helst försatt med litet alun. Orsaken till detta onda kunna vi ej säga utan undersökning. Detta gäller äfven om frågan 3), till hvilken dessutom äro fogade så knapphändiga upplysningar, att vi ej heller kunna gifva eder något råd med afseende på behandlingen. 4) Blott trötthet. En tids hvila önskvärd.

Agnes. Utom doktor Vetterstrand har af Stockholms läkare d:r Aspelin mest studerat och sysselsatt sig med hyponotisering. Priset kunna vi ej säga eder.

Rachel. 1). Att skära eller klippa bort dem — en operation, som dock helst bör göras af läkare. Eljes äro försigtiga penslingar med skedvatten ett godt medel. 2). Spola näsan flera gånger dagligen med en svag (2 %) borsyrelösning samt inlägg öfver nätterna litet ren bomull, bestruken med en salva af 1 del *borsyra* och 2 delar *sinkoxid* på 20 delar *vaselin*. Mot edert onda i öronen kan ni försöka den behandling, som föreskrifvits Fru Hulda i n:r 11. 3). Ja.

20 år. Något dylikt universalmedel mot alla möjliga hudåkommor i ansigtet finnes ej. Fördelaktigt är det att till tvättvattnet sätta ett par teskedar borax. Se i öfrigt svar till Frågvis 3) i n:r 5!

Elisif B. Orsaken dertill kunna vi ej säga eder. Ni bör 3 gånger dagligen använda sköljningar med ljum borsyrelösning (2 %) samt derefter lägga emellan *ren* borsyrebomull. Inträder ej härigenom förbättring, är undersökning nödvändig.

Jentan. Se svar till Elsa i n:r 7! Drick dess utom under några veckor ett spetsglas Ronnebyvatten till frukost och middag.

Rosa. Ingnid två gånger dagligen *Hebras såpsprit* tills huden blir öm, röd och fjällande. Vänta då några dagar, tills huden blir normal, och börja då ånyo med ingnidningarna på samma sätt. Fortfar så, tills fläckarna äro borta.

En spörjande och botsökande. 1) Hvila för ögonen i främsta rummet. Dagliga tvättningar med borsyrelösning (4 %). 2). Täta borstningar samt emellanåt användande af olja. 3) Ja, om det energiskt användes, men det fordrar i alla händelser lång tid, som de flesta dylika medel. 4). Intag en och en half timme efter frukost och middag ett och ett halft gram *natriumbicarbonat*. I öfrigt vore log en brunnskur önskvärd. 5). Ja.

Signe. Att kunna närmare yttra oss om er öronsjukdom är naturligtvis utan undersökning ej möjligt. Dock synes det oss ej vara osannolikt, att den står i samband med er »nervositet», och torde det äfven af detta skäl vara önskvärdt, att denna behandlas.

Esther. Hårets affallande beror på den starka mjellbildningen. Huru denna behandlas, se i råd till Wend i n:r 10! Fullt fri derifrån blir ni dock ej, så vidt det ej lyckas att upptäcka orsaken till denna mjellbildning. Lider ni kanske af bleksot eller blodbrist? I sådant fall bör behandlingen riktas äfven deremot. *D:r —d.*

Frågor.

N:r 36. Hvilken föda är lämpligast till guldfiskar? *Hilma S.*

N:r 37. Hur tillagar man en tarflig men god kaka af rått hackadt kött? *Hilma S.*

N:r 38. Önskas ett recept å klar hvit amykos-aseptin. *Alma* och *Ida A—.*

N:r 39. Hur fördrifvas små svarta myror ur boningshus? *Sai H.*

N:r 40. Skulle någon af Iduns läsarinnor vilja gifva mig ett godt råd vid val af symaskin. Hvilken sort är lämpligast för familjbehof? *N—a.*

N:r 41. Bedes om en bra beskrifning på en bastant strumphäl; — jag stickar och stickar, men de vilja aldrig hålla. *Zuleima.*

N:r 42. Hvarmed bör man fordra höns, så att äggen blifva goda och ej vassla sig. *L. L.*

N:r 43. Hur bakar man goda strufvor? *L. L.*

N:r 44. Hur skall man bära sig åt med svart horn, som blifvit grönaktigt. *Alma.*

Svar.

N:r 12. Fläsklake kan med fördel användas till förvaring af press-sylta, hvilken deri håller sig året om, så vida man kokar och skummar den väl. Köttlake kan äfven kokas och användas för förvaring af kött, som annars rimsaltas. *A. L.*

N:r 15. Hett alunvatten är hårtill bäst. Låt alun koka tills den är upplöst, borsta sedan in den heta lösningen i springor och andra ställen, der insekter finnas, och de dödas ovilkorligen, under det att ingen fara finnes för möblernas förstöring. *Viola X.*

N:o 16. Det verksammaste medlet är: att noga igenkitta springorna mellan golf och panel; att väl tillklistra springorna mellan panel och vägg; att väl fastklistra tapeterna, så att inga gömställen finnas; att igensätta alla sprickor i tak och taklist; att fylla golfspringorna med fin sand och gips eller cement; samt att, sedan allt detta är gjordt, noga tillse att inga djur finnas qvar i rummen å väggar eller i möbler. *»Husläkare».*

N:r 17. Försök med 12 timmars blötläggning i urin; gnides väl, lägges sedan i varmt såpvatten och behandlas derefter som vanlig tvätt. — Om fläckarne varit tvättade förut gå de ej ut. *Viola X.*

N:r 21. Jag råder Er att ej begagna virkade koftor till barn. De bli gerna för trulsiga — hvilken garnsort man än begagnar — och taga lätt smuts åt sig. De trefligaste små barnkoftor sys af ljusgrå eller hvit flanell; utuddas medels languette af tvinnadt viktoria- eller mossullgarn, i hvad färg man önskar. *Viola X.*

N:r 23 a. Jernen rengörus väl i såpvatten och aska. Då de äro varma och strykningen börjar, strykes först på en linnelapp fuktad i kallt mandel-, eller silkestvålvatten; derpå gnides jernet med hvalraf (inlagd i en linnelapp), aftorkas återigen på den fuktiga tvållappen. Sätt aldrig jernen på ugnen, förrän den är alldeles het! *Viola X.*

N:r 24. När ni beställer skor hos skomakaren, så bed honom lägga ylle eller linnelappar i stället för skinn till hvad skomakarne kalla bottenlägg i skodonen och ni skall slippa obehaget. På redan färdiga skodon kan man sticka några hål i sulan. *H. A.*

N:r 26. *Godt skånskt grofbröd.* Tag 8 kannor vatten, en handfull salt, 1 d:o kummin; bringa det i kokning, hvarefter det, då det kokat några minuter, sammanblandas i baktråget med groft rågmjöl till en stadig deg, som bör stå en half timme, hvarefter den arbetas med en lång degspade, tills den blir seg och smidig men ändå fast, hvarföre mjöl under bearbetningen tillsättes efter behof. Degen mjölas och höljes med lakan och kudde, samt får stå 5 à 6 timmar, hvarefter degen knådas med händerna och mjöl ilägges, så att den blir fast; äfven inarbetas ¼ skålp. pressjäst. Degen arbetas, tills den släpper händerna, och höljes väl efter knådningen samt får jäsa i 10 timmar, hvarefter stora kakor uppbakas minst 4 tum tjocka, hvilka efter att hafva jäst upp insättas i en het ugn att bakas 3½ timme med stängd ugnsdörr. På samma sätt tillredas sötsura limpor af fint mjöl, men de bakas mindre. *A. L.*

Breflåda.

Vigtigare frågor till redaktionen besvaras först efter redaktör Hellbergs återkomst från utlandet om två à tre veckor.

Molly Stafford. Bekommet. Redovisning i nästa n:r.

T—a. Poemet är ej så illa utfördt, men idén saknar originalitet.

Si. Vi tacka för bidraget. Någon svensk fabrikant af dylika fontäner känna vi ej. Paul Schröder, Leipzigerstrasse 118, Berlin W. levererar dylika.

Walfrid. Vårregn är — för att vara en skiss utan figurer — något långdragen. Om ni tillåter några strykningar och ändringar, kunna vi kanske använda den — dock ej i år; det är för sent.

Dolly Roon. Tack för den lilla novelletten, som vi nog komma att använda. Vore roligt att snart få mottaga en artikel för damverlden. Skall ej snart masken falla?

Jenny L—g. Öfversättningen ser ju lofvande ut. Vi skola skrifva er till, då vi hunnit granska den.

A—n M—k. m. fl. Tack! Skall användas! *Redaktionen.*

Innehållsförteckning:

Sveriges första qvinliga läkare. Af *Ave* (med porträtt.) — Ett minne. Poem af *N. G. Arenander.* — Europeiska furstinnor. Efter främmande källor af *Mathilda Langlet* (forts.). — Qvinnor. Porträttstudier för Idun af *Johan Nordling* (slut). — Iduns tredje pristäfling. — Ordningskärlek af *Maja E.* — En lifsuppgift. Berättelse af *Ernst Lundquist* (forts.).

Våra barn. — Bostaden. — Husgerådet. — Huskurer. — Strykning. — Fönsterträdgården. — Bakning. — Konservering. — Hushållet. — Läkareråd af *d:r —d.* — Frågor. — Svar. — Breflåda.

Annonser.

Annonspris: 25 öre pr petitrad (= 10 stafvelser). Ingen annons införes under 1 kr.

Född.

En *dotter.*
Upsala den 3 juni 1888.
Lisen och *Fredrik Tamm.*
(G. 18115×1) [389]

PLATSSÖKANDE.

En student med utmärkta betyg och rekommendationer önskar nu genast informatorsplats. Svar till »Pålitlig», Tortuna, poste restante. [382]

En anspråkslös flicka önskar pl. i fam. att bitr. med alla inom hus ff. sysslor. Sök. är kunnig i linnesöm. Svar: »E—st», Söderåkra, p. r. [381]

För att vistas på landet önskar musik. bild. dam inackordera sig i god fam., der barn finnas och halfva priset kunde ers. gen. 1 à 2 timmars daglig musiklektion. Svar: »*Landet*», Upsala, p. r. [383]

En ung flicka, som genomgått Lunds elementarskola, önskar sig plats till hösten att undervisa i vanliga skolämnen, språk, musik och handarbete. Reflekterande härå torde sända svar under adress Z. Aska, Norra Sandby, Hessleholm. [374]

En ung flicka, 18 år, van vid husliga sysslor, önskar nu eller till hösten plats i en bättre familj, helst på landet för att gå frun till hånda i hushållet. Svar benäget till »J.», Ånge, poste restante. [373]

En anspråkslös flicka af god familj önskar nu eller till hösten plats i familj såsom lärarinna för barn under 10 år eller såsom sällskap o. hjelp i huset. Goda betyg om skicklighet i musik o. andra ämnen. Närmare uppl. å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, Stockholm. [359] (G. 17056×3)

DIVERSE.

Doktor C. D. JOSEPHSON,
Hötorget 11, 1 tr.
9—10 och 2—3. Allm. tel. 6910.
Fruntimmersjukdomar, Förlossningar.
[207]

Doktor Carl Flensburg
14 Lilla Vattugatan 14.
Hvardagar ½3—½4. Helgdagar 10—11.
Behandlar företrädesvis *Barnsjukdomar.* [297]

Sommarsvalt!!
Gefle Ångväfveris
Kadettyg, Hamptyg.
Profver franko! Profver franko!
(G. 18161×4) [390]

Orientalisk Liljemjölk
är det fin-finaste skönhetsmedel, *öfverträffande alla hittills kända.* Liljemjölken utplånar skrynklor och föryngrar i hög grad, gör huden ren, klar, mjuk och hvit, borttager finnar, reformar, lefverfläckar, s. k. pormask, *solbränna,* fräknar m. m. Försäljes jemte beskrifning à 2 och 3 kr. pr flaska, den *veritabelt äkta* endast hos
Fru **O. Stråle,**
Parfymhandeln, *Drottninggatan 6.*
Obs.! Sändes till landsorten mot efterkraf. [380]

Blif stenograf!
Fjerde upplagan af Sleipners Lärobok i Gabelsbergers Stenografi är nyligen utkommen. Erhålles mot insändande af 1 kr. i frimärken till Sleipners redaktion, Vestervik.
(G. 17997×1) [387]

Sofia Ekman & C:o
förfärdiga
reformerade underkläder.
10 Brahegatan 10
Stockholm. [281]

Musikalier
till salu i alla boklådor:
Young, general Lees Quick-marsch kr. 0,75
Zikoff, Turnier-marsch » 0,50
Heintze, Bröllopsmarsch » 0,50
» Marsch till hemmet » 0,50
[321]

C. G. Hellberg, JUVELERARE, STOCKHOLM
Regeringsgatan N:r 9
Fredsgatan N:r 22
[289]

John Hultenbergs Tricotvaruhandel, Regeringsgatan 28, Stockholm. [318]

Hos de flesta af Iduns annonsörer erhålla *tidningens läsarinnor* vid varuinköp billigare pris än andra, *så vida* de hänvisa till resp. annonser i Idun.

LEVERIN & C:o

61 Drottninggatan 61
3 tr. upp
få härmed rekommendera sin nya, tidsenliga

FOTOGRAFI-ATELIER

All slags Fotografering utföres omsorgsfullt enligt nutidens fordringar.
Med största högaktning
LEVERIN & C:o
[46]

Dame-, Herr- och Barn-SKODON

ständigt på lager i största urval och till billigaste priser i Stockholm.
[338] **Nya Skovaru-Concurrence-Magasinet,**
1 tr. upp, **42 Drottninggatan 42,** 1 tr. upp.

Fiskebäckskils Badinrättning

öppnas innevarande år den 15 juni och hålles öppen till den 15 september. För rums anskaffande och öfriga upplysningar rörande badanstalten torde man intill den 15 juni vända sig till *undertecknad*, adress Uddevalla, samt derefter till ***Badhuskamreraren, Fiskebäckskil.***
Utförligare annons i n:r 20 och 22 af denna tidning.
Uddevalla i maj 1888 [384] **C. A. Berg.**

MUSIK

Nytt! *Nytt!*
Hos alla Herrar Musik- och Bokhandlare i Skandinavien har utkommit:
"De unga Tu",
Vals för piano
af *John Ölander.*
Pris 1 kr.
Titelbladet är försedt med väl utförda porträtter af **Prinsen och Prinsessan Bernadotte.**
Scharwenka, **Album für die Jugend.** Op. 62. Kleine Vortragsstücke für das Piano..... 1 kr. 50 öre.
Löwe, **Uret.** Sång. (Barytonisten n:r 38) ..... 50 öre.
Favoritnummer på *Conrad Behrens* konsertprogram.
Abr. Lundquists
K. Hof-Musikhandel
(Malmtorgsgatan n:r 8). [379]

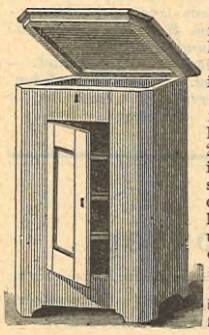

Nu är sommarvärmen här, då hvarje hushåll behöfver ett **Isskåp.** De **bästa** isskåpen, tillverkade af Smålands kärnfuruplank, säljas i kommission till pris 20, 26, 30 à 36 kr. (De isskåp, som på andra ställen säljas till underpris, äro tillverkade af Norrlands utskottsplank och äro derför af ringa varaktighet.) En **god** vara är **alltid** billigast i längden. Innan I köpen eder ett isskåp, så gå till Magasinet, n:r 19 Biblioteksgatan, Stureplan, och sen på **dessa.** Isskåpen sändas mot efterkraf. Adress: E. Lundbäck, Stockholm. [361]

J. G. Hammars Lampkök.
Stor värmeförmåga. Brinna luktfritt. Briljant belysning.
Pris: enkla med veke 4—6 kr., extra solida 7—8 kr., med 2 vekar 12 kr.
Fullkomlig belåtenhet garanteras hvarje köpare. [292]
J. G. HAMMAR,
30 Malmskilnadsgatan

VEEN'S Begär alltid rena Cacao
Utsökt qvalitet — Billigt pris.
½ kilo 2:75; ¼ kilo 1:50; ⅛ kilo 80 öre.
General-Agent för Sverige:
S. J. NORMAN, Stockholm.
[142] (G. 11476×13)

Billig inackordering.
Tvenne unga flickor af god familj kunna för sommarmånaderna erhålla god och billig inackordering i en aktningsvärd familj på landet. Undervisning kan erhållas i musik, språk och öfriga skolämnen samt i knyppling och finare brodering. Man vände sig till »A. R.», p. r., Falköping, Ranten.
(G. 3534×1) [385]

Af förekommen anledning
finnes i en landsortsstad en väl uppbarbetad tapisseriaffär att nu genast på billiga vilkor öfvertaga.
Svar till »Billiga vilkor», Vexiö, poste restante. (G. 3560×1) [386]

Engelska Magasinet
38 Regeringsgatan 38, 1 tr. upp.
Tricotvaror af bästa qvalité. Serger, Velveteen, Flaneller, Barnskor, Vårhattar för babies, Bärkappor.
Utmärkta Téer m. m. [252]

OBS.
Stort lager af Barnkläder för alla åldrar, till och med 14 år.
Goda tyger. Nya och smakfulla modeller. Billiga priser.
Allm. Telef. 6840.
H. Nyström,
2 Stora Vattugatan 2,
hörnhuset vid Brunkebergstorg.
[365]

Gust. G. Folckers Skönfärgeri och Konsttvättning
N:r 2 Kungsholmstorg N:r 2.
Butiker: Regeringsg. n:r 9 (postadr.), Nybrogatan n:r 28 B, Drottninggatan n:r 81 C.
Butik i Göteborg: Kyrkogatan n:r 15.
[315]

TJULANDER & C:o, VINHANDEL,
55 Drottninggatan 55,
rekommendera sitt välsorterade lager af endast äkta utländska
Viner och **Spirituosa.**
Särskildt framhålles: finare **Champ.-Cognac** från de förnämsta firmor, flere år här i lager, **Bordeaux-viner** af välkända firmor, **hvitt Portvin,** särdeles omtyckt, samt för sommarsäsongen: **extra fint Kallskålsvin** *à 3 kr. pr kanna.* [313]

Almedahls Fabriks-Försäljnings-Magasin
Kongl. Hofleverantör
(Etableradt 1852) **Stockholm, Brunkebergstorg,**
tillhandahåller efter samma redbara principer, som allt hittills tillvunnit sig erkännande och förtroende, fullständig sortering af
Hellinnevaror, Bomullsvaror, Hvitbroderier, starka, välsydda, m. m. som till Extra goda och billiga **Irländska Lärfts- och Batist-näsdukar.**
finare och enklare Utstyrslar hörer för Hushåll, Restaurationer, Sjukhus, Badhus, Ångbåtar, till bestämda, *verkligt* billiga priser.
Giftfritt! Bolstervar, Täcktyger, Filtar, Flaneller, Bullgardinstyger.
[388]

Tvätt-Inrättningen
55 Nybrogatan. *Billiga priser.* Nybrogatan 55.
Obs.! Tvätt utföres äfven af härvarande ordentliga tvätterskor, hemtas och hemsändes, då adress uppgifves pr telefon 43 90 eller pr post. [74]

Ytterå jernkälla och sanatorium
öppet 15 juni—1 september. Se vidare n:r 16 denna tidning.
[288] (G. 15133×5)

Skrif till
K. M. Lundbergs Bosättningsmagasin
7 Storkyrkobrinken Stockholm Storkyrkobrinken 7
och begär profver och prisuppgifter
å Hvita väfnader till underkläder, Spetsar, Broderier, Duktyger, Handduksväfnader, Lakanväfnader och Sängkläder.
[22]

Möbeltyger. Obs.! Profver sändas på begäran
Bostrom & Bostrom Mattor, m. m. Stockholm, 18 Drottninggatan 18. Obs.! Billigaste priser

STOCKHOLM, GERNANDTS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG